

HISTÓRIA MAGISTRA VITAE EST

Pozrel som si nedávno publikované práce v novej rubrike HISTÓRIA ČASOPISU.

Je to zaujímavé čítanie, dúfam, že nielen pre mňa, ale pre vás, čitateľov časopisu. Pripomeniem, čo sa publikovalo:

- M. Záhradník:* Štatistické sledovanie protialkoholickej záchytnej stanice (ADZ 1/2005, pôvodne PAO 1/1966)
- M. Turček:* Poznámky k problematike boja proti alkoholizmu na Slovensku (ADZ 2/2005, pôvodne PAO 3/1966)
- V. Vondráček a kol.:* Toxikomanické tendence v ČSSR v posledných letech (ADZ 3/2005, pôvodne PAO 4/1966)
- T. Mišík:* Skupinová liečba alkoholizmu v nemocnici (Výsledky 5 rokov liečby alkoholizmu v Nitre (ADZ 5/2005, pôvodne 5/2006)
- M. Záhradník:* Alkoholizmus a samovraždy (ADZ 1/2006, pôvodne PAO 6/1966)
- Ivan Novotný:* Postrehy z previerky reštaurácií a bufetov v Bratislave (ADZ 2/006, pôvodne PAO 6/1966)

Týmto redakčným zámerom chcem upozorniť na známe osobnosti slovenskej (a aj českej) psychiatrie a adiktológie. Všetky zatiaľ vybrané články reprezentujú zaslúžilých ľudí angažovaných za rozvoj odboru. Nejde však ani tak o mená, ale o pripomenutie tém, ktorými sa naši predchodcovia zaoberali.

Hneď prvý príspevok M. Záhradníka, vtedy pracovníka Psychiatrickej kliniky v Košiciach, neskôr primára Psychiatrického oddelenia v Trenčíne, upozorňuje na problém fungovania záchytných staníc a na ich úlohu pri riešení akútnych intoxikácií. Dnes však nemáme k dispozícii záchytné stanice, ale problém sa nevyriešil, len psychiatrické oddelenia nemocníc sa stávajú záchytkami.

Príspevok M. Turčeka, vtedy primára oddelenia pre liečbu alkoholizmu v Bratislave-Dúbravke. Vo svojom príspevku kriticky analyzuje trendy v konzumácii alkoholu. Poukazuje na to, že nie je dostatok špecializovaných lôžok. Domnieva sa, že sa vybudujú nové lôžkové kapacity (rátal napríklad s novými 150 lôžkami na liečbu alkoholizmu v Pezinku). Po 40 rokoch možno konštatovať, že sa nevybudovali, len sa získali lôžka na Prednej Hore. Teda jeho optimizmus bol prehnaný.

Prekvapil ma príspevok prof. Vondráčka (vtedy prednostu Psychiatrickej kliniky LF Univerzity Karlovej v Prahe), prof. Prokúпка (vtedy prednostu psychiatrickej kliniky „doškoľováku“ v Prahe a kol). Iste aj mnoho českých kolegov prekvapilo, že prof. Vondráček písal o toxikomanických trendoch. Uviedli, že za necelých 10 rokov bol nárast spotreby fenmetrazínu a dexfenmetrazínu exponenciálny na 20-násobok, výrazný bol nárast spotreby analgetík (1,5-násobne) a barbiturátov (2-násobný nárast za necelých 10 rokov). Nemáme už fenmetrazín a dexfenmetrazín vyrábaný Slovakofarmou, ale máme iné stimulanty a nevyrábané za hygienických podmienok...

Primár Miššík (bývalý šéfredaktor nášho časopisu a primár Psychiatrického oddelenia v Nitre) hodnotil výsledky 5-ročnej komplexnej liečby alkoholikov. Výsledok sa nelíši veľmi od dnešných výsledkov. 20 % po 5 rokoch abstinovalo, 20 % pokračovalo v riskantnom pití, 60 % sa čiastočne zlepšilo (pili mierne, alebo abstinovali s obdobiami porušenia abstinencie).

Ďalší príspevok primára Záhradníka upozorňuje na samovraždy alkoholikov. V jeho regióne sa realizovalo 20 % samovrážd v opitosti. Upozorňuje na problematiku depresívnych alkoholikov (píše o „alkoholickej melanchólii“). Po 40 rokoch môžeme konštatovať, že situácia na Slovensku sa nevelmi zmenila, lebo naďalej dominuje medzi samovraždami ako jedna z príčin alkohol, resp. alkoholizmu.

Ako perličku sme uverejnili príspevok Ivana Novotného (dnes primára súkromného AT sanatória v Petržalke). Popisuje stav niekoľkých zariadení (reštaurácií a bufetov) v Bratislave. Odvtedy sa niečo zmenilo, napríklad známy „Partizán“ na Vajanského nábreží neexistuje. Šoféri konzumujúci alkohol – to existuje naďalej. Nevhodne umiestené a nehygienické toalety v niektorých existujúcich zariadeniach pozorujeme naďalej.

Celkove možno povedať, že naši predchodcovia sa zaoberali témami, ktoré sú stále aktuálne. Ich očakávania (a návrhy) sa v mnohom nenaplnili. Ktovie, ako to dopadne v spätnom pohľade s našimi očakávaniami...

V. Novotný